

Datum
2025-01-24**Vårt dnr**
0164/2024**Ert dnr**
S2024/01708

Socialdepartementet

Livsviktigt lärande – fler vägar till kunskap för att förebygga suicid (SOU 2024:66)

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har enligt sin instruktion till uppgift att ur ett patient-, brukar-, och medborgarperspektiv följa upp och analysera verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg. Det är från detta perspektiv som vårt remissvar tar sin utgångspunkt.

Övergripande synpunkter

Suicid är ett allvarligt samhällsproblem som orsakar ett stort lidande. Vi delar utredningens bedömning att det nationella ansvaret på området bör utvecklas och kunskapen stärkas för att bättre förebygga och förhindra suicid. Vi delar också bedömningen att fler aktörer bör kunna samarbeta och utbyta kunskaper och erfarenheter i det suicidpreventiva arbetet. Vi ser därför överlag positivt på utredningens förslag.

Synpunkter på enskilda förslag och bedömningar

8.1.1 En nationell utredningsfunktion som bidrar till samhällets lärande om suicid, 8.1.2 Den befintliga utredningsfunktionen bör inrättas i en befintlig myndighet och uppdraget regleras i en ny lag samt 8.1.13 Utredningsfunktionen bör utvärderas

Vi delar bedömningen att det nationella ansvaret för suicidutredningar behöver utvecklas och förtydligas. Vi instämmer i utredningens förslag att det bör inrättas en nationell utredningsfunktion i form av ett centrum för suicidutredningar i Folkhälsomyndigheten och att uppdraget regleras i en ny lag. Vi tror att det kommer bidra till ett systematiskt lärande och ökad kunskap som kan bidra till att förebygga suicid. Vi ser positivt på att utredningen framhåller att den nya lagen, utredningsfunktionen och dess resultat bör utvärderas. Vi anser att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys är en lämplig myndighet för uppdraget.

8.2.1 - 8.2.4 Bättre förutsättningar för lex Maria- och lex Sarah-utredningar

Vi instämmer i stort i förslagen. Vi ser positivt på att Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg (IVO) får uppdraget att öka kunskapen om suicid och utveckla kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet. Vi är också positiva till att utredningen föreslår att IVO ska analysera lex Maria- och lex Sarah-anmälningar och återkoppla kunskapen till berörda aktörer. Samtidigt konstaterar vi att IVO redan delvis har detta uppdrag. Vi tror att ett nytt riktat uppdrag skulle kunna tolkas som att IVO inte behöver göra motsvarande analyser på andra områden, och därmed leda till nedprioriteringar av sådana analyser.

Det är därför viktigt att också säkerställa att IVO har förutsättningar att fullgöra sitt befintliga uppdrag.

Vi delar bedömningen att det behövs större möjligheter att utbyta information mellan berörda verksamheter. Vi instämmer därför i förslaget att det bör införas sekretessbrytande bestämmelser. Möjligheten till bredare utredningar kan samtidigt innebära svårigheter för verksamheterna att hålla tidsfristerna för anmälningar till IVO. Vi anser att detta är något som behöver beaktas i den fortsatta beredningen av förslaget.

8.3. Statlig satsning för att stödja utvecklingen av suicidpreventiva analyser i lokal samverkan

Vi ser positivt på utredningens intention att utveckla samverkan kring analys av suicid på lokal nivå. Men vi ställer oss tveksamma till utredningens förslag om *hur* detta ska organiseras och instämmer därför inte i förslaget. Vi anser att det är viktigt att den lokala samverkansstrukturen blir långsiktigt hållbar och menar att ett *tillfälligt uppdrag* till Folkhälsomyndigheten, med stöd av Socialstyrelsen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, inte har tillräckliga förutsättningar för att uppnå sådan långsiktighet. Vi tror också att det är svårt att skapa ändamålsenlig myndighetssamverkan när ett flertal aktörer ska samverka under en begränsad tid. För att skapa en långsiktig, robust och ändamålsenlig samverkan behövs därför bättre förutsättningar än vad ett tillfälligt uppdrag kan ge.

11. Stödet till efterlevande behöver stärkas

Vi delar utredningens bedömning att stödet till efterlevande vid suicid behöver stärkas. Det är viktigt eftersom efterlevande till en person som tagit sitt liv både har en ökad risk för psykisk ohälsa och egna suicidhandlingar. Vi delar bedömningen att stödet behöver bli mer likvärdigt och uppsökande och att det bör fortgå under en längre period, inte minst till efterlevande barn. För att öka kunskapen om hur stöd till efterlevande kan utformas på bästa sätt anser vi att det är viktigt att belysa hur detta fungerar i dag.

Beslut om detta yttrande har fattats av stf. generaldirektör och chefsjuristen Catarina Eklundh Ahlgren. Utredaren Linda Hörnqvist har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har tf. analyschefen Marianne Svensson, projektdirektören Johan Strömblad, utredaren Linnea Järpeham och juristen Ellen Ringqvist deltagit.

Catarina Eklundh Ahlgren

Linda Hörnqvist